

Advies van de het Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Europees Jaar van de talen 2001”

(2000/C 51/14)

De Raad heeft op 30 november 1999 besloten om het Economisch en Sociaal Comité overeenkomstig de artt. 149 en 150 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap te raadplegen over het voornoemde voorstel.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft besloten, de heer Rupp aan te wijzen als algemeen rapporteur voor een advies hierover.

Het Comité heeft tijdens zijn 368e zitting (vergadering van 8 december 1999) met 67 stemmen vóór, bij zes onthoudingen, het volgende advies goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. De artt. 149 en 150 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Gemeenschap vormen de rechtsgrondslag voor het voorstel om 2001 tot het Europees Jaar van de talen uit te roepen. In art. 149 staat o.m. dat het optreden van de Gemeenschap erop gericht is om „de Europese dimensie in het onderwijs tot ontwikkeling te brengen, met name door onderricht in en verspreiding van de talen der lidstaten”.

1.2. Het optreden van de EU op het gebied van onderwijs en opleidingen in vreemde talen kan twee vormen aannemen, nl. die van maatregelen die het vervolg zijn op bestaande initiatieven of van maatregelen die volledig nieuw zijn.

1.2.1. Het programma Socrates voorzag in steunmaatregelen voor de (na)scholing van taalleraren, het ontwikkelen van moderne hulpmiddelen in het onderwijs en gemeenschappelijke onderwijsprojecten.

1.2.2. Het programma Leonardo Da Vinci heeft bijgedragen tot de verbreding van beroepsgerichte talenkennis via transnationale proefprojecten en uitwisselingsprogramma's.

1.2.3. In de tweede fase van Socrates, die in 2000 van start gaat, zal het zwaartepunt nog meer worden gelegd op het aanleren van talen, de verscheidenheid aan talen waarin onderricht wordt gegeven en de verbetering van de kwaliteit van dat onderricht⁽¹⁾. Doelstelling is „stimulering van een kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van de talenkennis in de Europese Unie, met name de kennis van talen die minder verspreid zijn en minder onderwezen worden”.

1.2.4. Leonardo Da Vinci II (dat eveneens in 2000 van start gaat) wil talen meer onder de aandacht van het publiek brengen. In het besluit van de Raad van 26-4-1999 wordt met name gewezen op „bevordering van de talenkennis, ook van minder algemeen gebruikelijke en minder frequent onderwezen talen, en van het inzicht in andere culturen in het kader van de beroepsopleiding” („talenkennis”)⁽¹⁾.

1.2.5. Verder wordt een aantal essentiële punten op het gebied van taal en onderwijs aangesneden in het in 1995 gepubliceerde Witboek over onderwijs en opleiding: „Onderwijzen en leren: naar de cognitieve samenleving”⁽²⁾.

1.2.6. Ook het Groenboek over „Onderwijs — Opleiding — Onderzoek: De belemmeringen voor transnationale mobiliteit”⁽³⁾ is in dit opzicht relevant.

2. Inhoud van het Commissievoorstel

2.1. Met het Europees Jaar van de talen in 2001, dat op dezelfde wijze wordt opgezet als het zo succesvolle Jaar voor onderwijs en scholing tijdens het gehele leven (1996), worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- de bevolking zich er beter bewust van maken dat de variëteit aan talen een rijkdom van de Europese Unie vormt;
- zoveel mogelijk mensen duidelijk maken hoe nuttig het is om meer dan één taal te kennen;
- aanzetten tot het levenslang leren van talen en verwerven van de bijbehorende vaardigheden, en
- verzamelen en verspreiden van informatie over onderwijs en het aanleren van vreemde talen.

2.2. In dit Europees Jaar van de talen zullen informatiecampagnes worden georganiseerd en maatregelen worden genomen ter bevordering van het aanleren van vreemde talen. De bedoeling is om de burgers in de lidstaten aan te sporen tot het leren van talen, waarbij vooral zal worden gewezen op het belang van talenkennis voor de kwaliteit van het bestaan en het concurrentievermogen.

⁽²⁾ COM(95) 590 def.; ESC-advies: PB C 295 van 7.10.1996.

⁽³⁾ Groenboek over „Onderwijs — Opleiding — Onderzoek: De belemmeringen voor transnationale mobiliteit” (COM(96) 462 def.; ESC-advies: PB C 133 van 28.4.1997.

⁽¹⁾ PB L 146 van 11.6.1999; ESC-advies: PB C 410 van 30.12.1998.

2.3. Krachtlijnen van de maatregelen ter concretisering van die doelstellingen zijn:

- het gebruik van hetzelfde logo en dezelfde slagzinnen;
- een voorlichtingscampagne in de gehele EU;
- bijeenkomsten en evenementen op alle niveaus (Europees, transnationaal, nationaal, regionaal en lokaal);
- wedstrijden en toekenning van prijzen
- financiële ondersteuning van initiatieven.

3. Conclusies

3.1. Het Comité staat in beginsel positief tegenover het voorstel van de Commissie voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad om 2001 tot het Europees Jaar van de talen uit te roepen. Het feit dat juist met dit jaar het nieuwe millennium wordt ingeluid, is voor het ESC van grote symbolische betekenis.

3.2. Zoals terecht in het voorstel wordt gesteld, is voor het welslagen van het initiatief „2001 — Het Europees Jaar van de talen” een „adequate samenwerking van de Europese Unie met de Raad van Europa” vereist. Hiernaar wordt ook verwezen in hoofdstuk 9 van de „Toelichting”. Daarentegen is de oproep tot samenwerking in artikel 10 van het voorstel nogal abstract geformuleerd.

Het Comité wil dat de samenwerking met de Raad van Europa concreet wordt omschreven, door te wijzen op de mogelijkheid om gemeenschappelijke werkgroepen op te richten of om op geregelde tijden ontmoetingen te organiseren tussen de instanties die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van dit initiatief.

3.3. Duidelijk dient te worden aangegeven dat het begrip „taal” zich niet beperkt tot grammatica, woordenschat en een goede uitspraak, maar dat het hier in wezen om culturele waarden gaat.

Het doel is om via taal toegang te krijgen tot andere culturen. Europa heeft een gemeenschappelijke geschiedenis en bestaat bij de gratie van zijn vele culturen en talen. Aldus beschouwd, helpt het leren van talen de Europese burger bij het vinden van een Europese identiteit. Het leren van talen is geen doel op zich, maar een middel om culturele waarden over te dragen. Verder dient erop te worden gewezen dat taal een sociaal bindmiddel is. Dit punt verdient nadere uitwerking in artikel 2 en in het „Financieel memorandum”.

3.4. Vooral de grensoverschrijdende regio's in Europa bieden uitstekende mogelijkheden om de talen van Europa te spreken. Er zijn bijzondere maatregelen nodig om de ervaringen die door met het gebruik van taal worden opgedaan, te bevorderen en verder te ontwikkelen. Dit geldt zeker ook voor gebieden die niet in de buurt van nationale grenzen liggen. Het Comité is tegen uitsluiting van minderheidstalen, omdat dit in strijd zou zijn met de doelstellingen van het programma en met punt 6.4 van het Financieel Memorandum (doelgroepen).

3.5. Het Comité dringt erop aan om ook in dit verband het aspect „duurzaamheid van de activiteiten” niet te vergeten. Hier kan men wellicht ervaringen uit vroegere jaren ter harte nemen. Een adequate analyse en evaluatie van de tot nu toe gehouden „Europese Jaren” zou er toe kunnen bijdragen dat fouten en problemen bij het Europees Jaar van de talen in 2001 zoveel mogelijk worden vermeden.

3.6. Net als eerder bij vergelijkbare evenementen (bijv. het Europees Jaar voor de Veiligheid, de Hygiëne en de Gezondheid op het werk) wil het Comité ook nu weer rechtstreeks bij de werkzaamheden van het raadgevende comité worden betrokken.

3.7. Het Comité verklaart zich bereid, actief samen te werken met de Commissie en zou graag een eigen rol willen hebben in een samen met de Commissie en andere Europese instellingen in 2001 op te zetten adequaat initiatief.

3.8. Het Comité is ervan overtuigd dat het Europees Jaar van de talen in 2001, als dit behoorlijk wordt voorbereid en er op alle niveaus goed wordt samengewerkt, een essentiële bijdrage kan leveren aan de vergroting van de talenkennis. Daarmee is de opbouw van Europa en de versterking van de Europese participatiesamenleving zeker gebaat.

Brussel, 8 december 1999

De voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

B. RANGONI MACHIAVELLI